

NORMATÍVY MINIMÁLNEHO PERSONÁLNEHO

OBSADENIA

sestrami pri posteli chorého

a ďalším ošetrovateľským personálom

(lôžkové oddelenia - akútne posteľe)

- I. Minimálne personálne obsadenie pracovných zmien v nepretržitej prevádzke sestrami pri posteli chorého**

- II. Minimálne normatívy personálneho obsadenia ošetrovateľského personálu pre NsP**
 - I.a. nemocničné oddelenia**
 - I.b. operačné a pôrodné sály,**
 - I.c. pracoviská neodkladnej starostlivosti,**
 - I.d. anesteziologická starostlivosť.**

Úvod

Minimálne normatívy personálneho obsadenia lôžkových zdravotníckych zariadení sestrami pri posteli chorého a minimálne normatívy personálneho obsadenia ošetrovateľským personálom zabezpečujúcim ďalšie odborné a pomocné ošetrovateľské činnosti dopracované sú vypracované podľa medicínskych odborov, v tom: nemocničné oddelenia, operačné a pôrodné sály, pracoviská neodkladnej starostlivosti, resuscitačná a anesteziologická starostlivosť.

Predpokladom uplatenia normatívov, ktorých prvú časť tvoria normatívy ošetrovateľského personálu, v zdravotníckom zariadení bude vydanie systemizácie pracovných miest vyjadrujúcej počet a kvalifikačnú štruktúru podľa kategórií v príslušných organizačných útvaroch podľa organizačného poriadku.

Prijatím legislatívnych zmien v ošetrovatelstve, zavedením výkonu ošetrovateľskej starostlivosti formou ošetrovacieho procesu do praxe, schválením zmien v kompetenciách v súvislosti so zmenami vo vzdelávaní sestier a spracovaním údajov o ošetrovateľskom procese WISN metódy sa normatívy budú postupne upravovať, novelizovať.

Uplatňovanie noratívov

- 1) Základom uplatnenia minimálnych noratívov personálneho obsadenia lôžkových zdravotníckych zariadení ošetrovateľským personálom zabezpečujúcim ošetrovateľské činnosti je stanovenie minimálneho personálneho obsadenia pracovných zmien v nepretržitej prevádzke sestrami pri posteli chorého. To znamená, že v každej zmene budú fyzicky prítomné sestry pri posteli chorého v minimálnych počtoch uvedených v tabuľke č.1.
- 2) Pred stanovením minimálneho počtu pracovných miest ošetrovateľského personálu na oddeleniach (ošetrovacích jednotkách), na ktorých sú zriadené JIS je potrebné lôžka JIS odpočítať. **Z hľadiska racionálneho využitia zdravotníckeho personálu sa odporúča zlúčiť lôžka JIS do jedného samostatného organizačného útvaru.**
- 3) Pokiaľ v ktoromkoľvek odbore sú zriadené lôžkové ošetrovacie jednotky pre deti, platí pre ich vybavenie noratív stanovený pre odbor pediatria.
- 4) Pokiaľ v ktoromkoľvek odbore sú zriadené lôžkové onkologické ošetrovacie jednotky platí pre ich vybavenie noratív v odbore klinická onkológia.
- 5) Pre riadenie a organizáciu lôžkového oddelenia s minimálne 2 ošetrovacími jednotkami sa počíta navyše o 1,00 pracovné miesto (t.j. vrchnú sestru).
- 6) Noratív ďalšieho ošetrovateľského personálu nie je diferencovaný podľa kategórií a kvalifikačnej štruktúry. Stanovenie počtu pracovných miest v kvalifikačnej štruktúre sa ponecháva v kompetencii riaditeľa príslušného zdravotníckeho zariadenia.
- 7) Noratív sestry pre sociálnu službu sa stanoví na 100 lôžok 0,30 pracovného miesta (najmenej 1,00 pracovného miesta na 300 lôžok). Do počtu lôžok sa nepočítajú psychiatrické lôžka, pre ktoré sa stanovuje noratív sestry pre sociálnu službu zvlášť.
- 8) V prípade zriadenia prijímacieho oddelenia ako samostatnej organizačnej jednotky s nepretržitou prevádzkou, stanoví sa noratív pre ich vybavenie v počte 6 sestier (nad noratív príslušného oddelenia).
- 9) Noratív pre asistentky výživy(diétna sestra) je stanovený v počte 1,00 pracovného miesta na 120 lôžok.
- 10) Noratív pre centrálnu sterilizáciu je 3 až 6 pracovného miesta pre sestry a 15 až 26 pracovných miest ďalšieho ošetrovateľského personálu. Noratív sa stanoví podľa typu, profilu a veľkosti NsP.

- 11) Normatív sestier pre dokumentačnú činnosť na lôžkových oddeleniach sa stanovuje v:
- NsP I. a II. typu 1,0 pracovné miesto na oddeleniach nad 50 lôžok,
 - NsP III. typu na každom oddelení od 50 do 100 lôžok 1,0 pracovné miesto (na oddeleniach do 50 lôžok s 0,5 prac. miesta) a na každých ďalších 50 lôžok o 0,50 pracovného miesta navyše.
- 12) Normatívy sestier pri posteli chorého a ďalšieho ošetrovateľského personálu sú stanovené na oficiálne ošetrovacie jednotky s minimálne 20-timi posteľami.
- 13) **Normatívy sú stanovené s ohľadom na 8 dňový priemerný ošetrovací čas a 80% využitie akútnych postelí.**
- 14) Pod tabuľkami normatífov sú uvedené ďalšie podmienky.
- 15) Zdravotnícke zariadenie si stanoví počet zamestnancov (systemizáciu) za zdravotnícke zariadenie spolu. Systemizácia bude vyjadrovať počet a kvalifikačnú štruktúru pracovných miest podľa kategórií v príslušných organizačných útvaroch organizačného poriadku. Minimálne normatívy personálneho obsadenia lôžkových zdravotníckych zariadení sestrami pri posteli chorého a minimálne normatívy personálneho obsadenia ošetrovateľským personálom zabezpečujúcim ďalšie odborné a pomocné ošetrovateľské činnosti (sestry, asistenti, asistenti-sanitári, technici, pomocnice) zdravotnícke zariadenie použije pri vypracovaní systemizácie pracovných miest pre kategórie zamestnancov zabezpečujúcich ošetrovateľský proces. Nakoľko normatívy sú minimálne a sú stanovené na ošetrovacie jednotky, môže si zdravotnícke zariadenie pri stanovovaní systemizácie vykonávať presuny a stanoviť počet zamestnancov (systemizáciu) v jednotlivých oddeleniach podľa náročnosti medicínskeho odboru a náročnosti výkonu ošetrovateľskej starostlivosti.

I. Minimálne personálne obsadenie pracovných zmien v nepretržitej prevádzke sestrami pri posteli chorého

Tabuľka č. 1 - Rozdelenie sestier pri posteli chorého do pracovných zmien – FYZICKÁ PRÍTOMNOSŤ NA PRACOVISKU V ZMENE

Normatív sestier pri posteli chorého 10 prac. miest	<i>Ranná služba</i>	<i>Poobedňajšia služba</i>	<i>Nočná služba</i>	<i>Celkové obsadenie počas 24 hodín</i>
<i>pracovné dni</i>	3	2	1	6
<i>soboty, nedele, sviatky</i>	2	1	1	4
<i>Potrebné zmeny(služby) v ročnom priemere</i>	<i>1960 : 365 = priemerne 5,4 pracovníkov denne (vrátane nedelí a sviatkov)</i>			
Normatív sestier pri posteli chorého 9 prac. miest	<i>Ranná služba</i>	<i>Poobedňajšia služba</i>	<i>Nočná služba</i>	<i>Celkové obsadenie počas 24 hodín</i>
<i>pracovné dni</i>	2	2	1	5
<i>soboty, nedele, sviatky</i>	2	1	1	4
<i>Potrebné zmeny(služby) v ročnom priemere</i>	<i>1710 : 365 = priemerne 4,7 pracovníka denne (vrátane nedelí a sviatkov)</i>			
Normatív sestier pri posteli chorého 8 prac. miest	<i>Ranná služba</i>	<i>Poobedňajšia služba</i>	<i>Nočná služba</i>	<i>Celkové obsadenie počas 24 hodín</i>
<i>pracovné dni</i>	2	2	1	5
<i>soboty, nedele, sviatky</i>	1	1	1	3
<i>Potrebné zmeny(služby) v ročnom priemere</i>	<i>1595 : 365 = priemerne 4,4 pracovníka denne (vrátane nedelí a sviatkov)</i>			
Normatív sestier pri posteli chorého 7 prac. miest	<i>Ranná služba</i>	<i>Poobedňajšia služba</i>	<i>Nočná služba</i>	<i>Celkové obsadenie počas 24 hodín</i>
<i>pracovné dni</i>	2	1	1	4
<i>soboty, nedele, sviatky</i>	1	1	1	3
<i>Potrebné zmeny(služby) v ročnom priemere</i>	<i>1345 : 365 = priemerne 3,7 pracovníka denne (vrátane nedelí a sviatkov)</i>			

Uvedené minimálne normatívy pre obsadenie zmien sú stanovené s ohľadom na 250 pracovných dní v roku, 115 dní pracovného voľna a 50-timi vymeškanými pracovnými dňami na pracovníka za rok (dovolenka, práceneschopnosť a iné príčiny).

Príklad výpočtu normatívu 10 prac. miest (sestier pri posteli chorého): $250 \times 6 + 115 \times 4 = 1960$, $250 - 50 = 200$, $1960 : 200 = 9,8$ pracovníka minimálne. V prepočtoch sa nepredpokladá nadčasová práca. Nadčasová práca prichádza pri minimálnom obsadení v konkrétnych situáciách do úvahy, ak ročný počet zameškaných pracovných dní bude vyšší než predpokladaný počet 50 pracovných dní.

II. Minimálne normatívy personálneho obsadenia ošetrovateľského personálu pre NsP

II. a. nemocničné oddelenia

Tabuľka č.2 – ošetrovateľské miesta odboru dermatovenerológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Dermatovenerológia	7	7,5	0,5	1	1,3	0,3

Tabuľka č.3 – ošetrovateľské miesta odboru gynekológia a pôrodnictvo

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Gynekológia a pôrodnictvo	8	8,5	0,5	1,8	2,3	0,5

Tabuľka č.4 – ošetrovateľské miesta odboru chirurgia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Chirurgia	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
2	cievna chirurgia	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
3	detská chirurgia	9	9,5	0,5	3,5	4	0,5
4	kardiochirurgia	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
5	<i>Neurochirurgia (plánovaný ako samostatný odbor)</i>	9	9,5	0,5	4	5	1
6	<i>plastická chirurgia</i>	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
7	<i>pľúcna chirurgia (hrudníková chirurgia)</i>	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
8	<i>popáleninové</i>	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
9	transplantačné	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75
10	<i>traumatológia (úrazová chirurgia)</i>	9	9,5	0,5	3	3,75	0,75

Tabuľka č. 5 - ošetrovateľské miesta

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Jednotky pre doliečovanie chorých	7	7,5	0,5	1	1,5	0,5

Tabuľka č. 6 – ošetrovateľské miesta odboru neurológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Neurológia	7	7,5	0,5	1,8	2,3	0,5

V NsP II. a III. typu sa môže zvýšiť personálne obsadenie o 1,0 miesto ošetrovateľského personálu pre každé laboratórium EEG, EMG, EP a na neurologických oddeleniach, kde je zriadené likvorologické laboratórium o ďalšie 1,0 miesto ošetrovateľského personálu navyše.

Tabuľka č.7 – ošetrovateľské miesta odboru oftalmológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Oftalmológia	7	7,5	0,5	1,5	1,9	0,4

Tabuľka č.8 – ošetrovateľské miesta odboru ortopédia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Ortopédia	8	8,5	0,5	3	3,75	0,75

Tabuľka č.9 – ošetrovateľské miesta odboru otorinolaryngológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciu jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	ORL	7	7,5	0,5	1,6	2	0,4

Tabuľka č.10 – odboru interné (vnútorné) lekárstvo

B. č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Interné (vnútorné) lekárstvo	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
2	diabetológia, porucha látkovej premeny a výživy	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
3	Fyziatria , balneológia a liečebná rehabilitácia*) (plánovaný ako samostatný odbor)	7	7,5	0,5	5	7	2
4	gastroenterológia	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
5	geriatria	7	7,5	0,5	6	6,5	0,5
6	hematológia a transfziológia	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
7	kardiológia	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
9	lekárska imunológia (klinická imunológia, alergológia a antiinfekčná imunológia)	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
10	nefrológia	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
11	Nukleárna medicína (plánovaný ako samostatný odbor)	8	8,5	0,5	6	7,5	1,5
12	Pracovné lekárstvo (plánovaný ako samostatný odbor)	7	7,5	0,5	0,5	1	0,5
13	prenosné choroby - <i>infektológia, cudzokrajné choroby</i>	7	7,5	0,5	1,5	2	0,5
14	tuberkulóza a pľúcne choroby (pneumológia a ftizeológia) – /platí aj pre ostatné odbory/	8	8,5	0,5	1,5	2	0,4

*) LTV služba v sobotu trvá 7 hod., v nedeľu 5 hod. (polovičné obsadenie personálom), pre liečebno-preventívnu činnosť je služba v sobotu v trvaní 7 hod. (tretinové obsadenie personálom).

Tabuľka č.11 – ošetrovateľské miesta odboru pediatria

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Pediatria	9	9,5	0,5	3,5	4	0,5
2	Novorodenecké	9	9,5	0,5	3,5	4	0,5

Pre mliečne kuchyne sa počíta v ďalšom ošetrovateľskom personáli na 100 lôžok dojčiat alebo novorodencov pre dvojzmennú prevádzku navyše 6,0 detských sestier, 1,0 staničná sestra, 2,0 asistentky výživy (diétne sestry) a 3 ďalšie miesta pre pomocné ošetrovateľské činnosti.

Tabuľka č. 12 – ošetrovateľské miesta odboru psychiatria

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Psychiatria	7	7,5	0,5	1,5	1,9	0,4

Normatív ďalšieho ošetrovateľského personálu počíta navyše o 1,0 miesto sestry pre sociálnu službu v NsP II. typu a 2,0 miesta sestier pre sociálnu službu v NsP III. typu (na 100 lôžok).

Tabuľka č.13 – ošetrovateľské miesta odboru rádioterapia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Rádioterapia	9	9,5	0,5	2,5	3,25	0,75
2	klinická onkológia (radiačná onkológia) (platí pre ostatné odbory)	9	9,5	0,5	2,5	3,25	0,75

Tabuľka č.14 – ošetrovateľské miesta odboru stomatológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	maxilofaciálna chirurgia	7	7,5	0,5	5,6	7	1,4

V počte ďalšieho ošetrovateľského personálu maxilofaciálnych (stomatochirurgických oddelení) sú zahrnuté i miesta zubných laborantov a asistentov RDG, ktorí na týchto oddeleniach pracujú.

Tabuľka č.15 – ošetrovateľské miesta odboru urológia

B.č.	Oddelenia – ošetrovacie jednotky v NsP	NORMATÍV sestier pri posteli chorého na ošetrovaciú jednotku			NORMATÍV ďalších ošetrovateľských miest		
		20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí	20 postelí	25 postelí	na každých ďalších 5 postelí
1	Urológia	8	8,5	0,5	1,7	2,1	0,4

II. b. operačné a pôrodné sály - ošetrovacie jednotky

Tabuľka č.16 – Sestry, pôrodné asistentky a ďalší ošetrovací personál

odbory	sestry	ďalší ošetrovací personál
na operačných sálach všetkých chirurg. odborov (80 až 100 lôžok)	3 až 6*	2
x	pôrodné asistentky	ďalší ošetrovací personál
na pôrodných sálach (1000 pôrodov ročne)	4	2

*| podľa obtiažnosti chirurgického základného alebo nadstavbového odboru a typu NsP

Pokiaľ sú operačné sály organizované ako samostatná zložka(ošetrovacia jednotka) v rámci príslušného oddelenia, počíta sa pre každú operačnú sálu s 1,0 miestom navyše pre funkciu staničnej sestry. Ak na niektorých menších oddeleniach počet operačných dní je maximálne 2 dni v týždni, zaisť vedúca sestra oddelenia náležité využitie sálových sestier inými prácami.

Ak ide o sály s nepretržitou prevádzkou, zvyšuje sa počet sestier o 2,0 prac. miesta a počet ošetrovateľov- sanitárov o 1,0 prac. miesto.

II. c. pracoviská neodkladnej starostlivosti

Tabuľka č. 17 - ošetrovateľské miesta JIS, dialýza

Pracovisko	sestry pri posteli chorého (na 1 lôžko)	d'alší ošetrovateľský personál (na 1 lôžko)
JIS I. a II. typ	1,5	0,5
JIS III. typ, FN,...	2,5	1
Dialyzačné stredisko	1,7	0,3

Tabuľka č.18 – ošetrovateľské miesta ARO – úsek resuscitácie

pracovisko	sestry pri posteli chorého (na 1 lôžko)	d'alší ošetrovateľský personál (na 1 lôžko)
I. typ NsP	2	0,5
II. typ NsP	2,5	1
III. typ NsP, FN, vysokošpecializované ústavy a ústavy s celoslovenskou pôsobnosťou	3,5	1,5

Jednotky intenzívnej starostlivosti a dialyzačné lôžka sa vybavujú sestrami, ošetrovateľmi navyše nad normatív príslušného oddelenia pri ktorom sú zriadené. U dialyzačných staníc s vyšším počtom chorých zaradených do programu s nepretržitou prevádzkou sa počet sestier zvyšuje na 2,0 na 1 lôžko. Do vybavenia ARO - resuscitácie nie je zahrnutý personál, ktorý zaisťuje anesteziologickú starostlivosť. Na odd. ARO - resuscitácie sa počíta navyše mimo uvedených relácií zdravotníckych pracovníkov (sestier, laborantov, asisitenov) s 1 staničnou sestrou..

II. d. anesteziologická starostlivosť

Počty miest ošetrovateľského personálu pre anesteziologickú starostlivosť (mimo lôžkových staníc oddelení ARO) sa určia v rámci týchto relácií:

Tabuľka č.19 – ošetrovateľské miesta pre anesteziologickú starostlivosť

pracovisko	ošetrovateľský personál na 100 tis. obyv.
NsP I. typ až III.typ, FN, vysokošpecializované ústavy a ústavy s celoslovenskou pôsobnosťou	10 až 14

Vytvorenie jednotlivých anesteziologických pracovísk podľa typov zdrav. zariadení v kraji, okrese, regióne, celoslovenskej pôsobnosti a určenie potrebného počtu ošetrovateľského personálu sa vykoná podľa odborného profilu týchto zdravotníckych zariadení a podľa geografickej, ekonomickej a demografickej štruktúry tak, aby mohla byť splnená požiadavka všeobecnej a trvalej dostupnosti kvalifikovanej anesteziologickej starostlivosti vrátane zaisťovania špecializovanej anesteziologickej starostlivosti aj chorým z mimo spádových území.